

WICEPREZES
NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI
MARIAN CICHOSZ

KPB-4101-04-01/2012

Warszawa, dnia 10 kwietnia 2012 r.

Pan
gen. brygadier Wiesław Leśniakiewicz
Komendant Główny
Państwowej Straży Pożarnej

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej ustawą o NIK, Najwyższa Izba Kontroli – Departament Porządku i Bezpieczeństwa Wewnętrznego, przeprowadziła kontrolę w zakresie wykonania budżetu państwa w 2011 r. przez Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej, w ramach części 42 – Sprawy wewnętrzne oraz planu finansowego Funduszu Wsparcia Państwowej Straży Pożarnej.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 21 marca 2012 r., Najwyższa Izba Kontroli na podstawie do art. 60 ust. 1 ustawy o NIK, przekazuje Panu Komendantowi niniejsze wystąpienie.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia wykonanie budżetu państwa w 2011 r. oraz planu finansowego Funduszu Wsparcia Państwowej Straży Pożarnej przez Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej.

Powyższą ocenę uzasadniają następujące ustalenia i oceny cząstkowe:

1. Dochody

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia realizację przez Komendanta Głównego PSP w 2011 r. dochodów budżetowych. Dochody były rzetelnie ustalane i pobierane oraz terminowo przekazywane na centralny rachunek bieżący budżetu państwa.

¹ Dz. U. z 2012 r., poz. 82 j.t.

Komendant Główny PSP wraz z podległymi dysponentami zrealizował dochody w kwocie 1.154,1 tys. zł, co stanowiło 171 % dochodów zaplanowanych (675 tys. zł). Zasadniczą część ww. dochodów stanowiła kwota 285,9 tys. zł, uzyskana z tytułu odsetek pochodzących z oprocentowania rachunków bankowych oraz odsetek od nieterminowych wpłat za rozmowy telefoniczne. Przekroczenie poziomu planu nastąpiło w tym przypadku z uwagi na znacznie wyższy niż prognozowano poziom naliczonych przez bank odsetek od sum depozytowych i na zlecenie. Ponadto kwota 280,6 tys. zł. uzyskana została z tytułu najmu i dzierżawy m.in. powierzchni dachowej pod maszty antenowe, sal dydaktycznych, sali audiowizualnej, hali sportowej i samochodów oraz najmu powierzchni parkingowych i garażowych w szkołach PSP.

Należności KG PSP oraz podległych dysponentów na koniec 2011 r. wyniosły 199,8 tys. zł i uległy zmniejszeniu o 38,6% w stosunku do należności na koniec 2010 r. (325,4 tys. zł). Zaległości na koniec 2011 r. wyniosły 184 tys. zł, co stanowiło 92,1% ogółu należności i obejmowały nieopłacone kary oraz należności od kontrahentów. Kontrola nie wykazała przypadków przedawnienia zaległości, a w celu ich dochodzenia podejmowane były działania windykacyjne lub zostały wszczęte postępowania sądowe.

2. Wydatki

Komendant Główny PSP wraz z podległymi dysponentami² w 2011 r. zrealizował wydatki budżetowe w wysokości 178.455 tys. zł, co stanowiło 99,39% planu po zmianach (178.556 tys. zł). Wydatki zrealizowane zostały w granicach przyznanych środków budżetowych, zgodnie z przeznaczeniem określonym w planie finansowym. Powstałe na dzień 31 grudnia 2011 r. zobowiązania nie miały charakteru wymagalnych.

Komendant Główny PSP, działając jako dysponent II stopnia, rozdysponował środki przeznaczone na dotacje celowe w wysokości określonej w ustawie budżetowej na 2011 r. na cel wskazany w art. 33 ust. 2 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej³. Dotacje w kwocie 74.000 tys. zł zostały udzielone jednostkom ochrony przeciwpożarowej i zakładowym strażom pożarnym, działającym w ramach krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego z przeznaczeniem na zapewnienie gotowości bojowej oraz na sfinansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych. Ponadto rozdysponowano środki z rezerw celowych w wysokości 50,9 tys. zł jako dotację dla Szkoły Głównej Służby Pożarniczej w związku z realizacją projektu „Wyszkolona, skuteczna i efektywna służba na straży sprawnego i bezpiecznego państwa”, współfinansowanego przez Unię Europejską. Do czasu zakończenia kontroli zatwierdzono rozliczenia 2.959 umów dotacji (77,8%) na łączną kwotę 52.988 tys. zł. Główną przyczyną opóźnień w zaakceptowaniu rozliczeń z uzyskanych dotacji przez Komendanta Głównego PSP było błędne sporządzanie sprawozdań przedkładanych przez jednostki włączone do krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego, w tym błędy rachunkowe wymagające dodatkowych wyjaśnień. Niewykorzystane środki w kwocie 99,8 tys. zł zostały zwrócone w obowiązującym terminie na rachunek dysponenta głównego⁴.

² Komendant Centralnej Szkoły Państwowej Straży Pożarnej w Częstochowie, Komendant Szkoły Aspirantów Państwowej Straży Pożarnej w Krakowie, Komendant Szkoły Aspirantów Państwowej Straży Pożarnej w Poznaniu, Komendant Szkoły Podoficerskiej Państwowej Straży Pożarnej w Bydgoszczy, Dyrektor Centralnego Muzeum Pożarnictwa w Mysłowicach.

³ Dz. U. z 2009 r. Nr 178, poz. 1380 ze zm. j.i.

⁴ § 16 ust. 5 pkt 2 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 20 grudnia 2010 r. w sprawie szczegółowego sposobu wykonywania budżetu Państwa (Dz. U. Nr 245, poz. 1637 ze zm.).

Szczegółowa kontrola trzech postępowań o udzielenie zamówień publicznych o łącznej wartości brutto 2.772,2 tys. zł wykazała, że zostały one przeprowadzone zgodnie z przepisami ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych⁵.

NIK nie wnosi zastrzeżeń do wydatkowania środków w ramach „Programu modernizacji Policji, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej i Biura Ochrony Rządu w latach 2007-2011”. Na realizację przedsięwzięć w ramach ww. Programu w 2011 r. wydatkowane zostały środki w wysokości 12.475 tys. zł (99,8% planu po zmianach). Środki wykorzystano m.in. na zakup i wymianę systemów teleinformatycznych, modernizację i integrację sieci łączności radiowej, zakup rejestratorów rozmów; budowę sieci zwiększonego zasięgu. Nie stwierdzono przedterminowego dokonywania płatności.

3. Wykonanie planu wydatków budżetu środków europejskich

W 2011 r. w ramach budżetu środków europejskich przyznano KG PSP limit wydatków w wysokości 70 tys. zł na realizację projektu „Doskonalenie stanowisk do analizowania i prognozowania zagrożeń”, w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko.

Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji w lutym 2011 r. wyraził zgodę na zmianę przeznaczenia ww. środków na projekt „Wsparcie techniczne ratownictwa ekologicznego i chemicznego” w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko. W ciągu 2011 r., na wniosek Komendanta Głównego PSP, plan wydatków PSP budżetu środków europejskich uległ zwiększeniu, o 1.129 tys. zł tj. o 1.613 %, z tego 810 tys. zł na realizację projektu „Wsparcie techniczne ratownictwa ekologicznego i chemicznego” oraz 319 tys. zł na projekt „Wyszkolona, skuteczna i efektywna służba na straży sprawnego i bezpiecznego państwa” w ramach Programu Kapitał Ludzki. Plan wykonano w kwocie 1.125 tys. zł (94%). Na projekt „Wsparcie techniczne ratownictwa ekologicznego i chemicznego” wydatkowano kwotę 836 tys. zł oraz na projekt „Wyszkolona, skuteczna i efektywna służba na straży sprawnego i bezpiecznego państwa” kwotę 289 tys. zł. Nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie kwalifikowalności wydatków.

Realizowane były trzy projekty współfinansowane przez Unię Europejską. Na realizację projektu „Wsparcie techniczne ratownictwa ekologicznego i chemicznego” poniesiono w 2011 r. wydatki na kwotę 147,5 tys. zł. Na pozostałe dwa projekty nie poniesiono wydatków.

4. Zatrudnienie i wydatki na wynagrodzenia

Na koniec 2011 r. KG PSP wraz z jednostkami nadzorowanymi zatrudniała 909 osób (95,4% planu), w tym 606 funkcjonariuszy (96,8% planu) i 303 pracowników (92,7% planu).

Faktycznie zrealizowane zatrudnienie było niższe od planowanego i wyniosło średnio⁶ w ciągu roku 914 osób (95,9% planu), w tym 604 funkcjonariuszy (96,5% planu) i 310 pracowników (94,8% planu).

Na wynagrodzenia wydatkowano kwotę 53.742,10 tys. zł, co stanowiło 30,1% ogółu wydatków KG PSP i jednostek nadzorowanych oraz 99,9 % planu po zmianach (53.757,1 tys. zł).

Przeciętne wynagrodzenie wyniosło 4.899,90 zł na osobę tj. 98,6 % przeciętnej płacy w 2010 r. w KG PSP

⁵ Dz. U. z 2010 r. Nr 113, poz. 759 ze zm.

⁶ Przeciętne zatrudnienie wg Rb-70.

i jednostkach nadzorowanych (4.969,89 zł). Przeciętne wynagrodzenie pracownika nieobjętego mnożnikowym systemem wynagrodzeń wyniosło 2.625,08 zł i było wyższe o 0,7% od przeciętnej płacy w 2010 r. (2.605,53 zł), zaś funkcjonariusza – 5.846,87 zł i było niższe o 2,2% od płacy w 2010 r. (5.980,95 zł).

5. Pogotowie kasowe

Zgodnie z decyzją Komendanta Głównego PSP ustalone zostało w KG PSP pogotowie kasowe w wysokości 10 tys. zł. W ciągu 2011 r. wystąpiły dwa przypadki przekroczenia pogotowia kasowego na łączną kwotę 135,5 zł i wynikały z nieterminowego przez pracownika (jednodniowe opóźnienie) odbioru należności w kwocie 9,38 zł oraz nieterminowego rozliczenia (jednodniowe opóźnienie) przez pracownika pobranej zaliczki w kwocie 126,11 zł.

6. Opłaty abonamentowe

W ramach planowanych środków (20 tys. zł) uwzględnione zostały wydatki związane z obowiązkiem wnoszenia opłat abonamentowych za odbiorniki radiowe i telewizyjne, będące na wyposażeniu KG PSP, łącznie z odbiornikami radiowymi zamontowanymi w samochodach służbowych. W 2011 r. użytkowane były łącznie 132 odbiorniki radiowe, 31 odbiorników telewizyjnych oraz 17 samochodowych odbiorników radiowych. Wysokość wpłat dokonanych przez KG PSP z tytułu opłat abonamentowych radiowych i telewizyjnych wyniosła 13.598,95 zł i uzgodniona została z Centrum Obsługi Finansowej Poczty Polskiej SA.

7. Fundusz Wsparcia Państwowej Straży Pożarnej

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie planu finansowego Funduszu Wsparcia Państwowej Straży Pożarnej.

Przychody Funduszu wyniosły 35.670 tys. zł i były niższe od planowanych o 22.675 tys. zł, tj. o 39% (58.345 tys. zł). Niższe od planowanego wykonanie przychodów wynikało przede wszystkim z wycofania się darczyńców ze wstępnych deklaracji o przekazaniu środków finansowych, składanych na etapie sporządzania planu. Źródło przychodów stanowiły głównie wpłaty na finansowanie lub dofinansowanie zadań inwestycyjnych PSP (27.971 tys. zł) tj. 81% przychodów Funduszu. W 2011 r. nie odnotowano wpływów na rachunek bankowy Funduszu Wsparcia PSP, będącego w dyspozycji Komendanta Głównego PSP.

Wydatki Funduszu⁷ wyniosły 33.401 tys. zł i stanowiły 58% planu (58.007 tys. zł). Środki zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem, tj. m.in. na realizację zadań inwestycyjnych, w tym na zakupy specjalistycznego sprzętu ratowniczego i pojazdów ratowniczo-gaśniczych. Ponadto środki przeznaczone na zakupy paliwa, remonty i modernizację obiektów PSP, działalność propagującą bezpieczeństwo przeciwpożarowe.

Stan Funduszu na koniec 2011 roku wynosił 2.269 tys. zł.

Należności przeterminowane i zobowiązania Funduszu na koniec 2011 r. nie wystąpiły.

8. Rzetelność ewidencji finansowo-księgowej i prawidłowość sprawozdań budżetowych

Dokumentacja w KG PSP opisująca zasady rachunkowości oraz zasady obiegu dowodów księgowych była dostępna, aktualna i dawała możliwość sporządzania przez jednostkę rzetelnych sprawozdań budżetowych.

Najwyższa Izba Kontroli wydaje:

- opinię pozytywną w odniesieniu do wiarygodności ksiąg rachunkowych w zakresie ewidencji wydatków, stanowiącej podstawę do sporządzania bieżących i rocznych sprawozdań budżetowych;
- opinię pozytywną w odniesieniu do zgodności (dot. kompletności i poprawności formalnej zapisów i dowodów księgowych, ich kontroli bieżącej i dekretacji).

Uzasadnieniem dla powyższej oceny jest przeprowadzone badanie 92 dowodów o łącznej wartości 3.708,1 tys. zł, dobranych metodą monetarną (MUS), tj. z prawdopodobieństwem wyboru proporcjonalnym do wartości transakcji oraz 13 dowodów o łącznej wartości 2.129,2 tys. zł wyspecyfikowanych jako próba celowa do szczegółowego badania wybranych pozycji wydatków z tytułu zakupu towarów i usług oraz wydatków majątkowych. W próbie objętej badaniem nie wystąpiły błędy mające wpływ na sprawozdawczość budżetową bieżącą i roczną.

Przegląd analityczny ksiąg (analiza komputerowa zapisów pod kątem poprawności zapisu, sekwencji dat, ciągłości zapisów w dzienniku i terminowości księgowania) potwierdzony badaniami bezpośrednimi wykazał kompletność i poprawność dowodów oraz zapisów księgowych. W trakcie analizy poprawności formalnej dowodów i zapisów księgowych stwierdzono, że wszystkie wybrane dowody posiadały oznaczenie rodzaju dowodu, numer identyfikacyjny, opis operacji oraz określenie jej wartości. Ponadto wylosowane dowody księgowe zawierały poprawne i kompletne adnotacje dotyczące sprawdzenia pod względem merytorycznym, formalno-rachunkowym oraz wskazanie sposobu ujęcia dowodu w księgach.

9. Sprawozdawczość budżetowa

W ocenie NIK, roczne sprawozdania budżetowe Komendy Głównej PSP, Rb-23, Rb-27, Rb-28, Rb-28 Programy, Rb-28UE, Rb-N, Rb-Z oraz Rb-70 były sporządzone zgodnie z ewidencją księgową i przedstawiały prawdziwy i rzetelny obraz dochodów, należności, wydatków, zobowiązań oraz stanu środków na rachunku bankowym w 2011 r. Sprawozdania zostały sporządzone i przekazane do jednostki nadrzędnej w obowiązujących terminach.

10. Realizacja wniosków pokontrolnych NIK

Najwyższa Izba Kontroli nie formułowała wniosków po kontroli budżetu w 2010 r.

* * *

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli odstępuje od formułowania wniosków pokontrolnych.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Panu Komendantowi prawo zgłoszenia na piśmie do Kolegium Najwyższej Izby Kontroli umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen i uwag zawartych w tym wystąpieniu.

WICEPREZES
Najwyższej Izby Kontroli

Marian Cichosz

⁷ Dysponentami byli komendanci wojewódzcy i komendanci szkół PSP.

